

АКТУАЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ОБЛІКУ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Важливим питанням, котре постає перед підприємствами, які мають на меті вдосконалити свої фінансові результати, є надання належної уваги до соціальних факторів як всередині, так і поза межами господарства. Вплив соціального обліку постає на рівні сфери обороту грошових коштів або власного капіталу. Ведення соціального обліку та складання нефінансової звітності, як засвідчує міжнародна практика, є дієвими інструментами щодо управління результатами виконання соціальних програм та доведення їх до зацікавлених сторін [1].

В процесі еволюції бухгалтерського обліку виникає зміна щодо підходу до цілей господарювання. Досягнення прибутку перестало бути єдиною метою функціонування підприємства, натомість виникає нова ціль – соціально спрямована. Узгодження цих двох векторів господарювання досягається в результаті поєднання принципів ринкової економіки і соціальної відповідальності, що втілено в концепції соціально орієнтованої ринкової економіки. Соціально-економічні зміни, котрі відбулися в ХХ ст. призвели до того, що виникла об'єктивна необхідність врахування зростаючих потреб не лише власників, а і персоналу та зовнішніх користувачів під час складання звітності підприємства. Саме соціальна звітність може задовольнити потреби різних зацікавлених груп та суспільства в цілому.

Вітчизняний досвід ведення соціального бухгалтерського обліку та складання соціальної звітності практично відсутній. В практиці українських підприємств та фінансово-кредитних установ соціальні звіти є ще незвичним явищем (перший соціальний звіт було складено Кредитною Спілкою “Перше Кредитне Товариство” в 2006 р.), але глобалізаційні та інтеграційні процеси призводять до необхідності все більшого їх впровадження. Оприлюднення соціальної звітності стимулює господарства до покращення ведення свого бізнесу, підвищення соціальних показників на підприємстві [2].

Нами було досліджено діяльність більше 30 сільськогосподарських підприємств Миколаївської області, яке показало, що соціальна діяльність ведеться на належному рівні в таких підприємствах: СТОВ “Промінь” Новоодеського району, ТОВ “Новосілля” Казанківського району, ТОВ “Золотий Колос” Вітовського району, СТОВ ім. Т.Г. Шевченка Березнегуватського району, АК “Врадіївський” Владіївського району, ТзДВ “Південний колос” Новоодеського району – на даних підприємствах окремо не формується соціальна звітність, проте є окремі напрями формування “Звіту з праці” тощо.

Виникає об'єктивна необхідність напрацювання більш ретельних стандартів оцінки та порівняння підприємств з погляду на соціальну відповідальність, для чого необхідно розробити відповідне наукове підґрунтя. Сільськогосподарські підприємства мають обмежені можливості у разі ведення лише фінансової моделі обліку. Ми пропонуємо оцінити ті пріоритети, котрі отримують господарства, які досягають одразу трьох цілей: комерційної, соціальної та екологічної. Саме у разі впровадження та активного розвитку соціального обліку (нефінансового) підприємство відкриває для себе нові можливості [1]. Ведення соціального обліку на підприємстві дозволяє дати об'єктивну оцінку процесам, котрі не підлягають фінансовому обліку, але не менш активно впливають на кінцевий результат діяльності.

Дані бухгалтерського обліку – головне джерело відкритої інформації для формування показників соціальної звітності. Слід вирішити, які господарські операції, що підлягають відображенню в бухгалтерському обліку, є соціально значимі. Так, стратегічні цілі, визначені управлінням, знайдуть своє відображення в обліковій політиці підприємства.

Результати аналізу розкриття фінансових показників в соціальній звітності провідних українських компаній підтверджують необхідність постійного і повного відображення у відповідних формах звітності (як фінансової, так і соціальної) результатів і наслідків взаємодії підприємства і суспільства. Важливо відзначити, що головне місце в соціальній звітності повинні займати показники соціальної відповідальності, що не знаходять свого самостійного відображення у фінансовій звітності.

У свою чергу, складність взаємозв'язку фінансових і нефінансових показників обумовлена тим, що інформування суспільства підприємствами має відбуватися не тільки в контексті досягнутих економічних результатів, а й в контексті стратегічних економічних, соціальних і екологічних планів та прогнозів. Внаслідок чого виникає необхідність уніфікації та регламентації порядку відображення інформації в звітності (фінансової і соціальної), а також взаємозв'язку фінансових і нефінансових показників. Виділення фактів господарського життя, пов'язаних із соціальним активністю, реєстрація їх на рахунках бухгалтерського обліку з можливістю подальшого відображення у фінансовій звітності є одним з можливих методів складання інтегрованої звітності [3].

1. Дубініна М.В. Соціальний облік: закордонний та вітчизняний досвід / М.В. Дубініна, В.В. Галкін., О.Ю. Трум, А.В. Височанська // Електронне наукове фахове видання з економічних наук "Modern Economics". – Миколаїв. – 2019 р. – № 13. С. 85-89. 2. Король С. Нефінансова звітність підприємства // С. Король / Вісник КНТЕУ. – 2011. – № 6. – С. 102–113. 3. Лігоненко Л. О., Тремблюк М. Д. Розробка та провадження корпоративної соціальної звітності. Молодий вчений, – 2016. – №12. С. 852-856. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/12.1/199.pdf>